

บทที่ 4

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของท่าทีของผู้ซักถามและการมีผู้ที่ผู้ถูกซักถามไว้วางใจอยู่ด้วยขณะซักถามต่อการคล้อยตามสิ่งชี้แนะในกระบวนการซักถาม จึงขออภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 : ผู้ที่อยู่ในเงื่อนไขผู้ซักถามแบบไม่เป็นมิตรคล้อยตามสิ่งชี้แนะ มากกว่า ผู้ที่อยู่ในเงื่อนไขผู้ซักถามแบบเป็นมิตร

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1 คือพบว่า เงื่อนไขผู้ซักถามท่าทีไม่เป็นมิตรคล้อยตามคำถามชี้แนะมากกว่าเงื่อนไขผู้ซักถามท่าทีเป็นมิตร ในคะแนนการยอมเชื่อตามคำถามชี้แนะครั้งที่ 1 คะแนนการยอมเชื่อตามคำถามชี้แนะครั้งที่ 2 และการคล้อยตามสิ่งชี้แนะโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 .001 และ .01 ตามลำดับ

ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Bain & Baxter, 2000; Bain, et al., 2004; Baxter & Boon, 2000; Baxter, et al., 2003; Baxter, et al., 2006) กล่าวคือ ผู้ซักถามในลักษณะไม่เป็นมิตร สร้างความกดดันในกระบวนการซักถามมากกว่าผู้ซักถามที่เป็นมิตร โดยก่อให้เกิดความเครียด ความวิตกกังวล และเกิดระยะห่างทางจิตระหว่างผู้ซักถามและผู้ถูกซักถามมากกว่า จึงทำให้ผู้ถูกซักถามพิจารณาถึงสถานการณ์ภายนอกมากกว่าการจดจ่ออยู่กับเรื่องราวที่ได้ฟัง ทำให้บุคคลเกิดความไม่แน่ใจในการตอบคำถามของตน เมื่อได้รับผลป้อนกลับทางลบและความคาดหวังว่าตนต้องตอบคำถามอีกครั้งให้ถูกต้องจากผู้ซักถามที่มีท่าทีไม่เป็นมิตร จึงทำให้บุคคลคล้อยตามสิ่งชี้แนะในระดับที่สูงกว่าผู้ซักถามที่เป็นมิตรที่ก่อให้เกิดความกดดันในระดับต่ำ ทำให้บุคคลเผชิญกับสถานการณ์ได้ดีกว่า สามารถจดจ่ออยู่กับการฟังเรื่องราว และการตอบคำถามได้ดี จึงมีความมั่นใจในคำตอบของตน และคล้อยตามสิ่งชี้แนะในระดับที่น้อยกว่าเงื่อนไขผู้ซักถามท่าทีไม่เป็นมิตรอย่างชัดเจน

สมมติฐานที่ 2 : ผู้ที่อยู่ในเงื่อนไขผู้ซักถามแบบเป็นทางการคล้อยตามสิ่งชี้นำ ไม่แตกต่าง กับผู้ที่อยู่ในเงื่อนไขผู้ซักถามแบบเป็นมิตร

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Baxter และ Boon (2000) และ Sondhi และ Gupta (2005) กล่าวคือ เงื่อนไขผู้ซักถามทำที่เป็นทางการกับเงื่อนไขผู้ซักถามทำที่เป็นมิตรคล้อยตามสิ่งชี้นำไม่แตกต่างกัน โดยผลการวิจัย พบว่า ผู้ซักถามทำที่เป็นทางการทั้งในเงื่อนไขที่มีและไม่มีผู้ที่ผู้ซักถามไว้วางใจอยู่ด้วยมีความซับซ้อนน้อยกว่าผู้ซักถามแบบเป็นมิตรเล็กน้อยในการคล้อยตามสิ่งชี้นำทุกส่วน แต่ไม่ถึงระดับที่มีนัยสำคัญ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้ซักถามที่เป็นทางการ ก่อให้เกิดสถานการณ์ที่เป็นทางการ มีระเบียบแบบแผน ซึ่งทำให้บุคคลรู้สึกกดดันมากกว่า แต่อย่างไรก็ตามอาจทำให้ผู้ซักถามมีสมาธิดี สามารถจดจำเรื่องราว และระลึกเรื่องราวได้ดี จึงคล้อยตามสิ่งชี้นำในระดับต่ำเช่นเดียวกัน

สมมติฐานที่ 3 : ผู้ที่ไม่มีบุคคลที่ตนไว้วางใจอยู่ด้วยคล้อยตามสิ่งชี้นำ มากกว่า ผู้ที่มีบุคคลที่ตนไว้วางใจอยู่ด้วย

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 3 นั่นคือ ผู้ที่ไม่มีบุคคลที่ตนไว้วางใจอยู่ด้วยคล้อยตามสิ่งชี้นำมากกว่าผู้ที่มีบุคคลที่ตนไว้วางใจอยู่ด้วย ในคะแนนการยอมรับเชื่อตามคำถามขึ้นาคั้งที่ 1 การยอมรับเชื่อตามคำถามขึ้นาคั้งที่ 2 และการคล้อยตามสิ่งชี้นำโดยรวมมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 .001 และระดับ .01 ตามลำดับ ทั้งนี้ การที่มีผู้ที่ไว้วางใจอยู่ด้วยในการทดลองเป็นการสร้างการสนับสนุนทางสังคม ทำให้บุคคลรู้สึกอุ่นใจ ไม่โดดเดี่ยว ลดความตึงเครียด และความวิตกกังวล มีความมั่นคงทางอารมณ์ สามารถปรับตัวและตอบสนองต่อสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียดได้ดี จึงรับรู้สถานการณ์นั้นมีความรุนแรงลดลง และสามารถใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ ช่วยให้จัดการปัญหาได้ดีขึ้น ทำให้มีสมาธิจดจ่อกับการทดลองได้มากกว่า จึงทำให้การคล้อยตามสิ่งชี้นำในกระบวนการซักถามน้อยกว่าผู้ที่ขาดการสนับสนุนทางสังคม นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 97.78) ต้องการให้มีเพื่อนอยู่ด้วยขณะทำการทดลอง จึงเป็นการยืนยันได้ว่า บุคคลต้องการการสนับสนุนทางสังคม ให้ตนรู้สึกอุ่นใจเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ตนไม่เคยเผชิญ ไม่มีความกดดันมากหรือน้อยก็ตาม

ในการวิจัยครั้งนี้ ท่าทีของผู้ซักถามส่งผลหลักต่อการคล้อยตามสิ่งชี้นำ 3 ส่วน ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่

1. การยอมเชื่อตามคำถามชี้นำครั้งที่ 1 ในการวิจัยครั้งนี้เกิดจาก เมื่อกลุ่มตัวอย่างเข้าสู่การทดลองได้พบกับผู้ซักถามลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ซึ่งส่งผลต่อความกดดันที่ต่างกันตั้งแต่เริ่มแรก กล่าวคือ เงื่อนไขผู้ซักถามแบบเป็นมิตร และเป็นทางการก่อให้เกิดความกดดันในระดับที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งต่ำกว่าท่าทีที่ไม่เป็นมิตร ดังนั้นเงื่อนไขผู้ซักถามแบบเป็นมิตร และเป็นทางการจึงมีสมาธิการจดจ่อในการฟังเรื่องราว ระลึกความจำ และการตอบคำถามได้ดีกว่า จึงยอมเชื่อตามคำถามชี้นำครั้งที่ 1 น้อยกว่าเงื่อนไขไม่เป็นมิตร
2. การยอมเชื่อตามคำถามชี้นำครั้งที่ 2 หลังจากที่ได้ข้อมูลป้อนกลับทางลบ เงื่อนไขไม่เป็นมิตรซึ่งจดจ่ออยู่กับการพิจารณาสถานการณ์ภายนอก จนขาดสมาธิในการฟัง และจดจำเรื่องราว เมื่อได้ข้อมูลป้อนกลับทางลบ จึงเชื่อว่าตนตอบผิดจำนวนมาก ขาดความมั่นใจในคำตอบของตนเอง รวมถึงได้รับความกดดันที่ได้รับความคาดหวังให้ตอบคำถามให้ถูกต้องมากขึ้น รวมทั้งความกดดันจากท่าทีที่ไม่เป็นมิตร จึงตอบตามคำถามนำครั้งที่ 2 มากกว่าเงื่อนไขผู้ซักถามแบบเป็นมิตร และเป็นทางการ
3. การคล้อยตามสิ่งชี้นำโดยรวม จากที่กล่าวข้างต้น ทำให้เงื่อนไขผู้ซักถามท่าทีที่ไม่เป็นมิตร มีการคล้อยตามสิ่งชี้นำโดยรวมมากกว่าเงื่อนไขเป็นมิตร และเป็นทางการ

ในงานวิจัยนี้ การเปลี่ยนคำตอบไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในทุกเงื่อนไข ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากตัวแปรอิสระที่ศึกษาในงานวิจัยชิ้นนี้ เป็นตัวแปรด้านสถานการณ์ เพื่อศึกษาว่าควรจัดสถานการณ์การซักถามอย่างไรให้เกิดการคล้อยตามสิ่งชี้นำน้อยที่สุด แต่ไม่ได้มีการศึกษาหรือควบคุมตัวแปรด้านความแตกต่างระหว่างบุคคลซึ่งอาจมีผลต่อการเปลี่ยนคำตอบ รวมถึงการคล้อยตามสิ่งชี้นำในส่วนอื่นได้ เช่น จากงานวิจัยของ Bain และคณะ (2004) พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองส่งผลต่อการเปลี่ยนคำตอบ โดยผู้ที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำมีการเปลี่ยนคำตอบมากกว่าผู้ที่เห็นคุณค่าในตนเองสูง และงานวิจัยของ Baxter และคณะ (2003) พบว่า ผู้ที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำในเงื่อนไขผู้ซักถามท่าทีเป็นมิตรยอมเชื่อตามคำถามชี้นำครั้งที่ 2 และมีการเปลี่ยนคำตอบมากกว่าผู้ที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำในเงื่อนไขผู้ซักถามไม่เป็นมิตร แต่ผู้ที่เห็นคุณค่าในตนเองสูงในเงื่อนไขผู้ซักถามท่าทีเป็นมิตรยอมเชื่อตามคำถามชี้นำครั้งที่ 2 และมีการเปลี่ยนคำตอบน้อยกว่าผู้ที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำในเงื่อนไขผู้ซักถามไม่เป็นมิตร เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม การคล้อยตามสิ่งชี้นำโดยรวม เป็นการรวมกันของการยอมเชื่อตามคำถามชี้นำครั้งที่ 1 และการเปลี่ยนคำตอบอยู่แล้ว จึงเป็นภาพรวมของการคล้อยตามสิ่งชี้นำได้ดีที่สุด

นอกจากนี้ การมีผู้ที่ผู้ถูกซักถามไว้วางใจอยู่ด้วยขณะซักถาม หรือการที่กลุ่มตัวอย่างมีเพื่อนอยู่ด้วยขณะทำการทดลองเป็นการสร้างความอุ่นใจ และลดความกดดันในกระบวนการซักถาม ทำให้คะแนนการยอมเชื่อตามคำถามขึ้นำครั้งที่ 1 การยอมเชื่อตามคำถามขึ้นำครั้งที่ 2 และการคล้อยตามสิ่งขึ้นำโดยรวมจากกระบวนการซักถามที่กล่าวข้างต้นนั้นลดต่ำกว่าเงื่อนไขที่ไม่มีเพื่อนอยู่ด้วย

สมมติฐานที่ 4 : ผู้ที่อยู่ในเงื่อนไขผู้ซักถามแบบ*ไม่เป็นมิตร* เมื่อไม่มีบุคคลที่ไว้วางใจอยู่ด้วย คล้อยตามสิ่งขึ้นำ มากกว่า ผู้ที่อยู่ในเงื่อนไขผู้ซักถามแบบ*ไม่เป็นมิตร* เมื่อมีบุคคลที่ไว้วางใจอยู่ด้วย

ผลการวิจัยไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 4 กล่าวคือ ผู้ซักถามทำที่ไม่เป็นมิตร เมื่อไม่มีบุคคลที่ไว้วางใจอยู่ด้วยคล้อยตามสิ่งขึ้นำไม่แตกต่างกับเงื่อนไขผู้ซักถามทำที่ไม่เป็นมิตร เมื่อมีบุคคลที่ไว้วางใจอยู่ด้วย แสดงให้เห็นว่า ลักษณะทำที่ไม่เป็นมิตรมีอิทธิพลมากกว่าการที่มีหรือไม่มีบุคคลที่ไว้วางใจอยู่ด้วย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตนักศึกษา ส่วนผู้ซักถามมีลักษณะที่เป็นผู้ใหญ่มากกว่า เมื่อได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เป็นมิตรกลุ่มตัวอย่างจึงรับรู้ถึงความกดดันและความมีอำนาจเหนือกว่าของผู้ซักถาม โดยผู้ที่กลุ่มตัวอย่างไว้วางใจนั้นเป็นเพื่อนซึ่งเป็นนิสิตนักศึกษาในระดับเดียวกัน ถึงแม้กลุ่มตัวอย่างต้องการการสนับสนุนทางใจจากเพื่อน แต่อาจไม่ได้ทำให้รู้สึกอุ่นใจเพียงพอ ยังคงมีความวิตกกังวล และความกดดันจากสถานการณ์การซักถามอยู่ จึงก่อให้เกิดการคล้อยตามสิ่งขึ้นำในระดับสูงเช่นเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตาม เงื่อนไขผู้ซักถามทำที่ไม่เป็นมิตร เมื่อมีบุคคลที่ไว้วางใจอยู่ด้วยมีค่ามัชฌิมเลขคณิตของการยอมเชื่อตามคำถามนำครั้งที่ 1 การยอมเชื่อตามคำถามนำครั้งที่ 2 และการคล้อยตามสิ่งขึ้นำโดยรวมน้อยกว่าเงื่อนไขผู้ซักถามทำที่ไม่เป็นมิตร เมื่อไม่มีบุคคลที่ไว้วางใจอยู่ด้วย แต่ไม่ถึงระดับที่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 5 : มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างทำที่ไม่เป็นมิตรของผู้ซักถาม และการมีผู้ที่ผู้ถูกซักถามไว้วางใจอยู่ด้วยขณะซักถามกับการคล้อยตามสิ่งขึ้นำ

ผลการวิจัยไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 5 กล่าวคือ ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างทำที่ไม่เป็นมิตรของผู้ซักถามและการมีผู้ที่ผู้ถูกซักถามไว้วางใจอยู่ด้วยขณะซักถาม ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ทำที่ไม่เป็นมิตรของผู้ซักถาม และการมีผู้ที่ผู้ถูกซักถามไว้วางใจอยู่ด้วยขณะซักถามมีอิทธิพลต่อการคล้อยตามสิ่งขึ้นำในระดับที่เท่าเทียมกัน จึงพบเพียงผลหลักของทั้งสองตัวแปรนี้ ตามสมมติฐานข้อที่ 1 ข้อที่ 2 และ ข้อที่ 3

แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อทดลองทำการเปรียบเทียบเพิ่มเติม พบแนวโน้มในการเกิดปฏิสัมพันธ์ซึ่งสวนทางกับสมมติฐาน โดยพบว่า ในเงื่อนไขผู้ซักถามทำที่เป็นมิตร เมื่อมีผู้ที่ตนไว้วางใจอยู่ด้วยมีการ

ยอมเชื่อตามคำถามชั้นนำครั้งที่ 1 และมีการคล้อยตามสิ่งชี้แนะโดยรวมน้อยกว่าเมื่อไม่มีบุคคลที่ไว้วางใจอยู่ด้วยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ แสดงว่า ในสถานการณ์ที่มีความกดดันในระดับต่ำ การมีผู้ที่ไว้วางใจอยู่ด้วย หรือการได้รับการสนับสนุนทางใจสามารถส่งผลได้มาก ทำให้บุคคลมีความมั่นใจมากขึ้น รวมถึงอาจทำให้บุคคลเต็มใจกับการเข้าร่วมการทดลอง ทำให้มีความตั้งใจจดจ่ออยู่กับการฟังเรื่องราว และตอบคำถามมากขึ้นด้วย

เมื่อพิจารณาผลของท่าทีของผู้ซักถาม และการมีผู้ที่ผู้ถูกซักถามไว้วางใจอยู่ด้วยขณะซักถามร่วมกัน พบว่า ท่าทีของผู้ซักถามกับการมีผู้ที่ผู้ถูกซักถามไว้วางใจอยู่ด้วยขณะซักถามไม่มีปฏิสัมพันธ์กัน และผู้ซักถามท่าทีไม่เป็นมิตรเมื่อไม่มีบุคคลที่ไว้วางใจอยู่ด้วยคล้อยตามสิ่งชี้แนะไม่แตกต่างกับเงื่อนไขผู้ซักถามท่าทีไม่เป็นมิตรเมื่อมีบุคคลที่ไว้วางใจอยู่ด้วย อย่างไรก็ตาม ได้พบผลนอกเหนือจากสมมติฐาน คือพบว่า ในเงื่อนไขท่าทีเป็นมิตร เมื่อมีเพื่อนอยู่ด้วยมีคะแนนการยอมเชื่อตามคำถามชั้นนำครั้งที่ 1 และการคล้อยตามสิ่งชี้แนะโดยรวมน้อยกว่าเงื่อนไขไม่มีผู้ไว้วางใจอยู่ด้วย ดังนั้นจึงมีแนวโน้มในการเกิดปฏิสัมพันธ์ซึ่งกลับทางกับสมมติฐานขึ้นได้ แต่ไม่ถึงระดับที่มีนัยสำคัญ

นอกจากนี้ ในการศึกษาความแตกต่างระหว่างเพศของผู้ถูกซักถาม พบผลหลักของเพศต่อการยอมเชื่อตามคำถามชั้นนำครั้งที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า เพศหญิงยอมเชื่อตามคำถามชั้นนำครั้งที่ 2 มากกว่าเพศชาย ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ผู้ซักถามเป็นเพศชายซึ่งภาพในความคิด (stereotype) ของเพศชายมีลักษณะที่แข็งแกร่ง และมีอำนาจ (Williams & Best, 1990 อ้างถึงใน Taylor, Peplau, & Sears, 2006) จึงอาจทำให้ผู้ถูกซักถามเพศหญิงรู้สึกเกร็ง และกดดันมากกว่า การที่ได้รับการซักถามจากผู้ซักถามเพศหญิงเช่นเดียวกับตน ซึ่งมีภาพในความคิดในลักษณะที่อ่อนโยนมากกว่า เมื่อผู้ถูกซักถามเพศหญิงได้รับผลป้อนกลับทางลบและการให้ความคาดหวังจากผู้ซักถามเพศชายจึงส่งผลให้ผู้ถูกซักถามเพศหญิงเปลี่ยนคำตอบไปจากการตอบคำถามในครั้งแรกมากกว่าผู้ถูกซักถามเพศชาย ซึ่งเป็นเพศเดียวกันกับผู้ซักถาม

จากการวิจัยนี้ สรุปได้ว่า เงื่อนไขผู้ซักถามท่าทีเป็นมิตร คล้อยตามสิ่งชี้แนะน้อยกว่าท่าทีไม่เป็นมิตร และเงื่อนไขผู้ซักถามท่าทีเป็นมิตรคล้อยตามสิ่งชี้แนะไม่แตกต่างจากท่าทีเป็นทางการ ในการซักถามจึงควรซักถามโดยผู้ที่มีท่าทีเป็นมิตรและเป็นทางการจะก่อให้เกิดการคล้อยตามสิ่งชี้แนะน้อยกว่าการซักถามโดยผู้ซักถามที่ไม่เป็นมิตร ทั้งนี้ ในการแสดงท่าทีเป็นมิตร หรือเป็นทางการอาจต้องคำนึงถึงลักษณะของผู้ถูกซักถามด้วย เช่น ในกระบวนการสอบสวน หากผู้ถูกซักถามเป็นผู้ต้องสงสัยที่กระทำผิดจริง การแสดงท่าทีเป็นมิตรอาจทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวในอำนาจของ

กระบวนการยุติธรรม และอาจไม่ยอมรับสารภาพ รวมทั้งบิดเบือนข้อเท็จจริงได้เช่นกัน แต่หากผู้ถูกซักถามเป็นผู้เสียหาย ซึ่งเป็นผู้ถูกกระทำมา จึงมีความหวาดกลัว และความกดดันอยู่แล้วจึงน่าจะแสดงท่าทีที่เป็นมิตรมากกว่า เพื่อให้ผู้เสียหายคลายความวิตกกังวลและลดความกดดันลง เพื่อให้ไม่คล้อยตามสิ่งชี้นำในกระบวนการสอบสวน นอกจากนี้ ในผู้ถูกซักถามที่เป็นเด็กอาจซักถามโดยท่าทีที่เป็นมิตร เนื่องจากเด็คน่าจะได้รับความกดดันได้ง่ายกว่าผู้ใหญ่ จึงไม่ควรให้สถานการณ์มีความตึงเครียดมากเกินไปน่าจะส่งผลดีกว่า เป็นต้น

ในเงื่อนไขการมีผู้ที่ผู้ถูกซักถามไว้วางใจอยู่ด้วยขณะซักถามนั้น พบว่า การมีผู้ที่ไว้วางใจอยู่ด้วยทำให้คล้อยตามสิ่งชี้นำน้อยกว่าการไม่มีผู้ไว้วางใจอยู่ด้วย ดังนั้น ในสถานการณ์ซักถาม โดยเฉพาะในการสอบสวนของตำรวจซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความกดดันอยู่แล้ว ผู้ถูกซักถามจึงควรมีสิทธิในการพาผู้ที่ตนไว้วางใจอยู่ด้วยเข้าฟังการสอบสวนด้วยตามที่กฎหมายกำหนดซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้ถูกซักถามเอง เพื่อให้เกิดความอุ่นใจ และผ่อนคลายจากความกดดันมากขึ้น ทำให้คล้อยตามสิ่งชี้นำลดลง รวมทั้งยังเป็นการตรวจสอบและควบคุมการสอบสวนให้มีความโปร่งใส ยุติธรรม เป็นการสร้างความน่าเชื่อถือแก่กระบวนการยุติธรรมอีก ส่งผลให้ประชาชนมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยมากยิ่งขึ้นด้วย

ดังนั้น ในสถานการณ์การซักถามใดๆ ที่ต้องการให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด รวมถึงสถานการณ์ในการสอบสวนของตำรวจ ก็ควรคำนึงถึงปัจจัยเหล่านี้ และจัดสถานการณ์ในการซักถามให้มีความเหมาะสม เพื่อก่อให้เกิดการคล้อยตามสิ่งชี้นำให้น้อยที่สุด